

"Naar een unieke bachelor?"

Bachelor afstudeerprijs 2006 – www.vzw-bachelor.be - Brussel, 24 november 2006

karel.uyttendaele@pandora.be – 0495 24 07 93

www.eentoeekomstvooruwkinderen.be

Geachte voorzitter, dames en heren

Over de voorbije zes maand trok een merkwaardige karavaan door Vlaanderen. Op 45 plaatsen brachten 107 Vlaamse ondernemers een hoopgevende boodschap: "Er is een mooie toekomst ...". Een ietwat wrange boodschap in het licht van de gebeurtenissen deze week in Vorst. Neen, hun boodschap was: "Er is een mooie toekomst ... maar zij is 'ANDERS'". Ik had het voorrecht alle 45 gespreksavonden tussen ondernemers, ouders en leerkrachten te mogen meemaken. Ook had ik het voorrecht over het voorbije jaar te mogen participeren in 6 visitatiecommissies van professionele bachelors die moeten leiden tot de accreditatie van de gevisiteerde hogeschool.

Deze twee recente ervaringen, de 45 gespreksavonden en de 6 visitaties, hebben mij toegelaten in te zien hoe belangrijk uw studierichting van professionele bachelor wel is. Meer nog, en hier begeef ik mij op glad ijs, sommige leden van de visitatiecommissie durfden het aan zo ver gaan om iedereen die hogere studies aanvat aan te raden om van start te gaan met het verwerven van een professionele bachelor.

Keren wij even terug naar de 45 gespreksavonden. De voornaamste vragen die tijdens deze avonden aan bod kwamen waren de volgende. Allemaal vragen in het licht van de mondialisering:

1. *Welk soort werk blijft over in West-Europa?*
2. *Hoe kan delocalisering leiden tot de creatie van nieuwe jobs bij ons?*
3. *Is er alleen een toekomst voor een elite van zwaar gediplomeerden?*

U heeft het reeds begrepen de ultieme bedoeling van deze avonden was de competenties te beschrijven nodig om in een context van een versnelde en onomkeerbare mondialisering hier bij ons onze welvaart te bestendigen. Welk soort mensen, welke profielen hebben wij nodig?

Reeds tijdens de lanceringssessie, op 6 maart in Gent, werd de toon gezet: Vice-minister president en Vlaams minister van economie Fientje Moerman, hield er een warm pleidooi voor meer wetenschappers en technologen: "wij zien ons geconfronteerd met een overaanbod aan criminologen, sociologen, filosofen en een tekort aan ingenieurs, exacte wetenschappers, informatici enz." stelde zij "Wij hebben te weinig vrouwen als kaderlid of als ondernemer" ging zij verder.

Onmiddellijk nadien kwamen drie ondernemers, panelleden aan het woord, toevallig alle drie aan het hoofd van een onderneming uit de technologische industrie ... alle drie nuanceerden zij één en ander:

- panellid nr 1: "Natuurlijk kunnen wij bij Barco altijd meer ingenieurs en informatici gebruiken, maar nog een groter gebrek hebben wij aan mensen die een normale technologische kennis combineren met de bereidheid én de vaardigheid om teams van ingenieurs en informatici in Indië, China en de USA te mobiliseren, en er niet onmiddellijk in dispuut mee raken. Dus mensen die een behoorlijke dosis technische vakkennis combineren met de moed om te reizen en die behept zijn met heel wat interculturele sociale vaardigheden.
- panellid nr 2, algemeen directeur van een constructiebedrijf actief in energie-en milieu technologie stelde: "Wij moeten ophouden te denken dat Vlaanderen in het centrum van de wereld ligt; wij zouden in Harelbeke niet meer bestaan indien wij ook niet in Z-Amerika, Japan, ZO-Azie vestigingen zouden hebben". En hij ging verder: "Van één van onze afdelingsdirecteuren – en zij hebben allen dezelfde verantwoordelijkheden - weet ik dat hij inderdaad een burgerlijk ingenieur is, van een andere denk ik dat hij een graduaat mechanica is, van een derde denk ik dat hij net als ik een economist is. Na enige tijd maakt het diploma geen verschil meer uit, wat telt is betrokkenheid, de bereidheid om zichzelf permanent bij te scholen, teamwerking, willen reizen, intercultureel sociaal vaardig zijn".
- ook panellid 3, zaakvoerder van een toonaangevend verlichtingsbedrijf – met de veelzeggende naam Dark NV, sprak in dezelfde zin.

Samengevat: deze drie bedrijfsleiders – en bijna alle 103 anderen die hen in de loop van de volgende zes maand opvolgden kijken uit naar medewerkers met volgende competenties:

- Behalve een flinke dosis basisvakkennis tellen vooral attitudes en vaardigheden: betrokkenheid (inzet), meedenken met de onderneming, polyvalentie, teamwerking, zelfstandig bijleren, talen, omgaan met andere culturen, m.a.w. 'wereldburgerschap', ondernemerschap (verkoop).

- Alle ondernemers-panelleden raden dan ook aan om onmiddellijk na een eerste diploma een jaartje naar het buitenland te gaan werken ... zelfs beneden het diploma...
- "Wij moeten leren van de gedrevenheid van de Aziaten, van de Pools vaklui ..." zegden zij "en van onze ouders: risico dient terug in onze cultuur geïnjecteerd te worden"
- Het zijn deze gedreven, polyvalente Vlaamse 'wereldburgers' die direct en indirect jobs creëren voor lager gekwalificeerden (in de verzorgings- en ontspanningssectoren, in de nutsondernemingen). Niet iedereen moet of kan de wereld afrotsen om zaken te doen. Wij hebben echter nood aan 'meer' Vlaamse wereldburgers willen wij in staat zijn jobs te blijven creëren voor minder 'begaafden'. Teveel 'begaafde' Vlamingen blijven hangen rond hun 'kerktoren'.

En dan mijn ervaring als lid van de visitatiecommissie professionele bachelors. Wij waren aangenaam verrast te merken dat: de cursussen horizontaal met elkaar afstemming zochten, er getracht werd in te spelen op de actualiteit, allerlei vaardigheden en attitudes ingeoeffend werden tijdens de voorbereiding en bij de nabespreking van de vaklessen... tot en met sessies van peer-evaluatie tussen de studenten. Dus geen aansporing tot het behalen van de grootste onderscheiding – individueel – maar leren hoe het team moet slagen en tegelijkertijd bereiken dat iedereen individueel ook nog een flinke dosis vakkennis verwerft.

Klap op de vuurpijl was dat in enkele hogescholen, van bij de inschrijving, iedereen weet dat zij/hij verplicht in het derde jaar een stage van 13 weken in het buitenland moet doorlopen.

Als commissieleden waren dus verheugd alle hoger geciteerde competenties nodig om onze welvaart te bestendigen terug te vinden in de actuele opleidingen van de professionele bachelors: geïntegreerde programma's, inoefenen van eigentijdse attitudes en vaardigheden, buitenlandse werkervaring.

Ik zei het reeds: enkelen onder de commissieleden waren zelfs geneigd om naar de pers te stappen om iedereen aan te raden eerst een professionele bacheloropleiding te verwerven. Zeker wanneer ook meer en meer attractieve schakelprogramma's naar een academische master het licht zien.

Laat ons ook dit element – de attractieve schakelprogramma's – in de discussie betrekken. Als commissieleden hadden wij de indruk dat iedereen die naar behoren het secundair onderwijs, zowel ASO als TSO, met vrucht doorloopt ook de intellectuele capaciteit en werkkracht bezit om met goed gevolg een professionele bachelor af te ronden. Dwz dat wij eindelijk voor een groot deel komaf maken met het perfiede, tot frustraties leidende en maatschappelijk dure watervalstelsel. Meer mensen zullen – op tijd - een eerste hoger diploma behalen, inclusief een échte professionele finaliteit.

Daarenboven zijn deze mensen, met een toch reeds grotere maturiteit dan op 18 jarige leeftijd – zij hebben 13 weken in het buitenland gewerkt! – beter in staat om te beslissen indien zij hun niveau van abstract denken bereikt hebben en in welke richting zij eventueel werkelijk écht academisch willen verder gaan.

Samengevat: de voordelen van zo'n 'unieke' bachelor:

1. minder frustraties voor het individu;
2. lagere kost voor de maatschappij;
3. meer mensen die vroeger in het arbeidsproces intreden, dus helpen remediëren aan onze te lage algemene arbeidsparticipatie (... om weldra mijn pensioen te betalen ☺);
4. een grotere poel van écht gemotiveerde potentiële academische masters, o.a. meisjes, gewapend met een grote dosis aan zelfkennis, dus ook met een hoge kans op slagen.

En zo zou ook aan de terechte verwachtingen van minister Fientje Moerman voldaan worden: wij hebben inderdaad niet enkel nood aan normale vakbekwame 'wereldburgers' maar ook aan grensverleggende matematici en wetenschappers. Wij dachten in onze visitatiecommissie dat grensverleggende matematici en wetenschappers, met een voorafgaande professionele bachelor op zak, daarom niet minder goede academici zouden zijn. Vooral omdat zij tijdens hun eerste diploma geleerd hebben om in team te werken en ook een tijdje in het buitenland met de werkelijkheid van het 'intercultureel werken' geconfronteerd geweest zijn.

Geacht publiek, hartelijk dank om hier de kans gekregen te hebben mijn mening uiteen te zetten. Beste jonge mensen, nog veel succes in uw carrière.